

L'Alt Pirineu i Aran registra la pujada més gran de població en 13 anys en el primer any de pandèmia

La Cerdanya és la comarca que més puja en percentatge i la del Barcelonès, la que més baixa

Barcelona / Bolvir / Palau de Santa Eulàlia / Calafell - La població de l'Alt Pirineu i Aran va créixer un 1,86% durant el 2020, coincidint amb el primer any de pandèmia, segons dades recents del padró a 1 de gener del 2021 analitzades per l'ACN. Després d'una tendència a la baixa en l'última dècada, es tracta de la pujada més gran d'empadronaments en els últims 13 anys. La Cerdanya és la comarca catalana que registra un ascens percentual més pronunciat (3,8%), mentre que el Baix Penedès és la que lidera el rànquing en xifres absolutes, amb 2.636 nous habitants, i el Barcelonès, la que cau més (-1,45%, 33.653 habitants menys). Els demògrafs creuen que l'arribada de nous residents pot tenir "un impacte fort" en municipis de recepció petits, tot i que descarten parlar d'un "èxode urbà".

En una entrevista a l'ACN, l'investigador del departament de Geografia de la UAB i del Centre d'Estudis Demogràfics (CED) Antonio López-Gay ha explicat que en alguns territoris s'observa una tendència "contraposada" a l'any 2019. En aquest sentit, s'han registrat entre un 10% i un 15% més de sortides de Barcelona que en l'any anterior. Amb tot, creu que no es pot parlar d'èxode rural perquè "els barcelonins continuen movent-se, en la gran majoria, prop de la residència prèvia" i només "una part més petita" ho fa fora de l'àrea metropolitana, com abans del 2020.

Amb una caiguda de 27.450 empadronats, la capital catalana és el municipi amb un descens de població més alt en números absoluts, seguida de L'Hospitalet de Llobregat (4.725) i Girona (1.437). La població de l'àrea metropolitana cau un 0,65% en conjunt, el descens més gran en 10 anys. En aquest sentit, López-Gay ha apuntat que durant el 2020 el nombre d'arribades a Barcelona, ja sigui de Catalunya, el conjunt de l'Estat o la resta del món, va caure un 30%. També ha explicat que l'excepcionalment alta mortalitat del 2020 hi ha contribuït.

Adults a prop de la jubilació i rendes mitjanes

El CED publicarà en les properes setmanes les conclusions d'un estudi del padró a la seva publicació 'Perspectives Demogràfiques', però López-Gay, un dels experts que hi participa, ha anticipat que s'observa que bona part dels qui marxen de la ciutat són "adults d'edats avançades, famílies, amb els fills de certa edat" i també gent propera a l'edat de jubilació, però no tant de "parelles joves que decideixen començar un projecte vital" al món rural.

Malgrat no disposar encara de dades oficials, els demògrafs del CED creuen que els perfils dels qui van anar a municipis petits el 2020 van ser, majoritàriament, "rendes mitjanes i mitjanes-altes". Amb tot, López-Gay ha afirmat que "això no vol dir que la classe mitjana desaparegui" de Barcelona, perquè també hi haurà la tendència d'estrangers que poden permetre's teletreballar i que volen viure a la ciutat catalana "un parell d'anys".

L'expert també ha remarcat que, per entendre els motius dels moviments, s'ha de tenir present l'efecte de les segones residències i la gent que va decidir mudar-s'hi a l'inici de la pandèmia per teletreballar. També, però, ha alertat dels "empadronaments atípics", és a dir, les persones que fan servir la segona residència per constar com a residents per gaudir d'algun "avantatge" com la possibilitat de saltar-se el confinament perimetral durant la primera desescalada. Les hipòtesis dels experts i les primeres dades de desembre del 2020, que s'apropen més a la normalitat pre-pandèmica, fan pensar que la singular tendència observada el 2020 és "conjuntural i no estructural".

Bolvir, el municipi que més creix en percentatge

Entre les destinacions dels qui marxen de la ciutat es troba l'Alt Pirineu i Aran. L'Alta Ribagorça (3,1%) i el Pallars Sobirà (2,46%) són la segona i tercera comarques que més creixen, però són els municipis de la Cerdanya –la que més creix– els que més s'enfilen a la zona, com ara Bellver de Cerdanya, amb 130 nous habitants, o també Bolvir, amb 114, que és el municipi de tot Catalunya que ha experimentat un creixement de població més alt en percentatge.

La dada ha estat rebuda amb satisfacció per part del consistori, ja que, segons diu el seu alcalde, Isidre Chia, volen tenir un "poble viu" i amb molts veïns. Ara, aquests s'aproximen al mig miler i tot plegat s'ha traduït en un increment d'alumnes a l'escola i en l'ús d'instal·lacions municipals. Això no ha suposat cap impediment, tal com diu el representant de Bolvir, ja que els equipaments actuals estan dimensionats per poder acollir més gent. Per ell, l'arribada de nous residents "és una mostra que el poble agrada, que és capdavanter en instal·lacions i és molt maco per viure i estar amb les famílies". I ha conclòs que estan "encantats" amb el més d'un centenar de nous veïns.

Pel que fa al perfil dels nous residents, Chia explica que hi ha una part que són persones amb un alt poder adquisitiu que tenen empreses fora de la comarca i estan fent teletreball, desplaçant-se puntualment per fer reunions o gestions quan la presencialitat és necessària. Un segon grup correspon a joves que són fills de famílies que ja tenien casa al poble i que han decidit instal·lar-s'hi. A banda de l'aprofitament de segones residències, que en diversos casos han passat a ser el domicili habitual, l'increment de la població també ha mobilitzat el mercat de la construcció de nous habitatges i el lloguer de pisos i cases.

Calafell, el poble costaner amb més nous empadronats

També es dona un creixement absolut molt alt en pobles de la costa tarragonina. Un dels municipis que il·lustra aquesta tendència és Calafell (Baix

Penedès), on la població ha anat creixent a raó de 1.000 habitants per any. Després de quatre anys amb aquesta dinàmica, les darreres dades del padró evidencien que el ritme frenètic s'ha desaccelerat. Amb tot, es posiciona com el segon municipi català que més creix en números absoluts (+862), només per darrere de Sant Cugat del Vallès (+1.035). Altres municipis propers, com ara Sitges (+664), Cunit (+548), El Vendrell (+518) i Torredembarra (+490) també ocupen llocs capdavanters al rànquing.

L'alcalde de Calafell, Ramon Ferré, ho atribueix a moviments migratoris, accentuats pel confinament per la covid. Això comporta que el municipi hagi de respondre amb més habitatges i serveis. Actualment hi ha una promoció de 400 nous habitatges a segona línia de mar, bona prova de la recuperació de l'activitat constructora, sector amb gran pes en aquest territori i alhora el més castigat per la crisi econòmica del 2008. El sector remunta i els preus també.

Molts han fet el pas de reconvertir segones residències en primeres. Fins i tot l'Ajuntament ha impulsat una campanya per reaprofitar el volum de mobles de segones residències llençats als contenidors per donar-los un segon ús. En un dia d'estiu es van recollir fins a 50 tones.

A nivell educatiu hi ha escoles al límit de la capacitat. És el cas de l'institut Camí de Mar o l'escola Santa Creu. Ambdós centres públics sumen 1.500 alumnes. L'Ajuntament reclama més professorat per afrontar aquest volum d'alumnat, així com el projecte d'un institut-escola.

Falta d'habitatge a micropobles com Palau de Santa Eulàlia

Altres comarques registren pujades significatives, com el Moianès (2,32%), el Baix Empordà (1,07%), el Garraf (0,95%), la Garrotxa (0,92%) o l'Alt Empordà (0,79%), però sense canvis bruscos respecte a abans de la pandèmia. A més, en municipis petits com Palau de Santa Eulàlia (Alt Empordà), les xifres no s'han traduït en un augment exponencial de població malgrat ser el segon del rànquing en creixement percentual (23,3%) durant el 2020.

"Segons l'Idescat, l'any 2020 teníem 90 empadronats i ara en tenim 119", explica l'alcalde, Xavi Camps. En el padró publicat recentment a data d'1 de gener del 2021, el municipi en tenia 111, així que noves famílies han continuat arribant en els últims mesos. Els perfils són diversos: des de gent que s'hi va traslladar durant la pandèmia aprofitant les opcions del teletreball, als que van optar pel municipi per fer un canvi de vida o aquells que van decidir fer de la segona residència –molt abundant a la població– la primera. També n'hi ha que van empadronar-s'hi per poder-se moure durant el confinament però que, en realitat, no hi resideixen. "Hi ha de tot", remarca Camps.

De fet, tot i que el municipi compta amb els serveis indispensables (escola rural, dispensari, ajuntament, internet i infraestructures) pateix un problema de falta d'habitatge. "És el que passa a la majoria de micropobles", diu Camps. "Per això, hem fet un pla d'habitatge a deu anys, per tenir eines perquè els joves que viuen aquí i les famílies que vulguin venir puguin. Però tenim clar que volem continuar sent un poble", insisteix l'alcalde.

El de la Mar Guerra és un dels casos que reflecteix l'estadística. Ella i els seus tres fills residien a Còrdova –d'on ella és originària– quan, arran de la pandèmia, es va quedar sense feina. Una amiga la va animar a venir a Palau i al setembre del 2021 s'hi va traslladar. "No diria que va ser una sort però sí una oportunitat molt gran", assegura. Va trobar feina com a agutzil a l'Ajuntament al cap de poc temps i va poder llogar una casa. "Els meus fills aquí són feliços, se senten lliures", assegura.

Despoblament frenat en alguns casos

Segons Toni López-Gay, les dades no reverteixen el despoblament, però permeten "donar una mica de respir" i frenar-lo en alguns casos, tot i que no en tots, hi ha "heterogeneïtat". La població del Pallars Jussà cau un 0,43%, amb Talarn convertint-se en el municipi que més cau percentualment a Catalunya (-17,8%), i la de la Terra Alta, un 0,25%. La comarca ebrenca encadena 12 decreixements anuals en els últims 13 anys.

D'altra banda, en la pugna pel tercer lloc en els municipis més poblats de Catalunya, Terrassa (Vallès Occidental) manté el lloc, amb 223.011 habitants, però només sis per sobre de Badalona (Barcelonès), amb 223.006. Gisclareny (Berguedà) continua sent el poble amb menys empadronats, 27, però redueix distàncies amb Sant Jaume de Frontanyà (Berguedà), amb 28, a la mínima expressió.